

راهنمای تهیه طرح درس روزانه

تهیه کننده: دکتر وجیهه وفامهر

هدف از تهیه طرح درس روزانه، کمک به برنامه ریزی و مدیریت زمان در کلاس درس و بهبود فرایند یاددهی یادگیری در کلاس است.

قبل از نوشتن طرح درس روزانه موارد زیر را مشخص کنید:

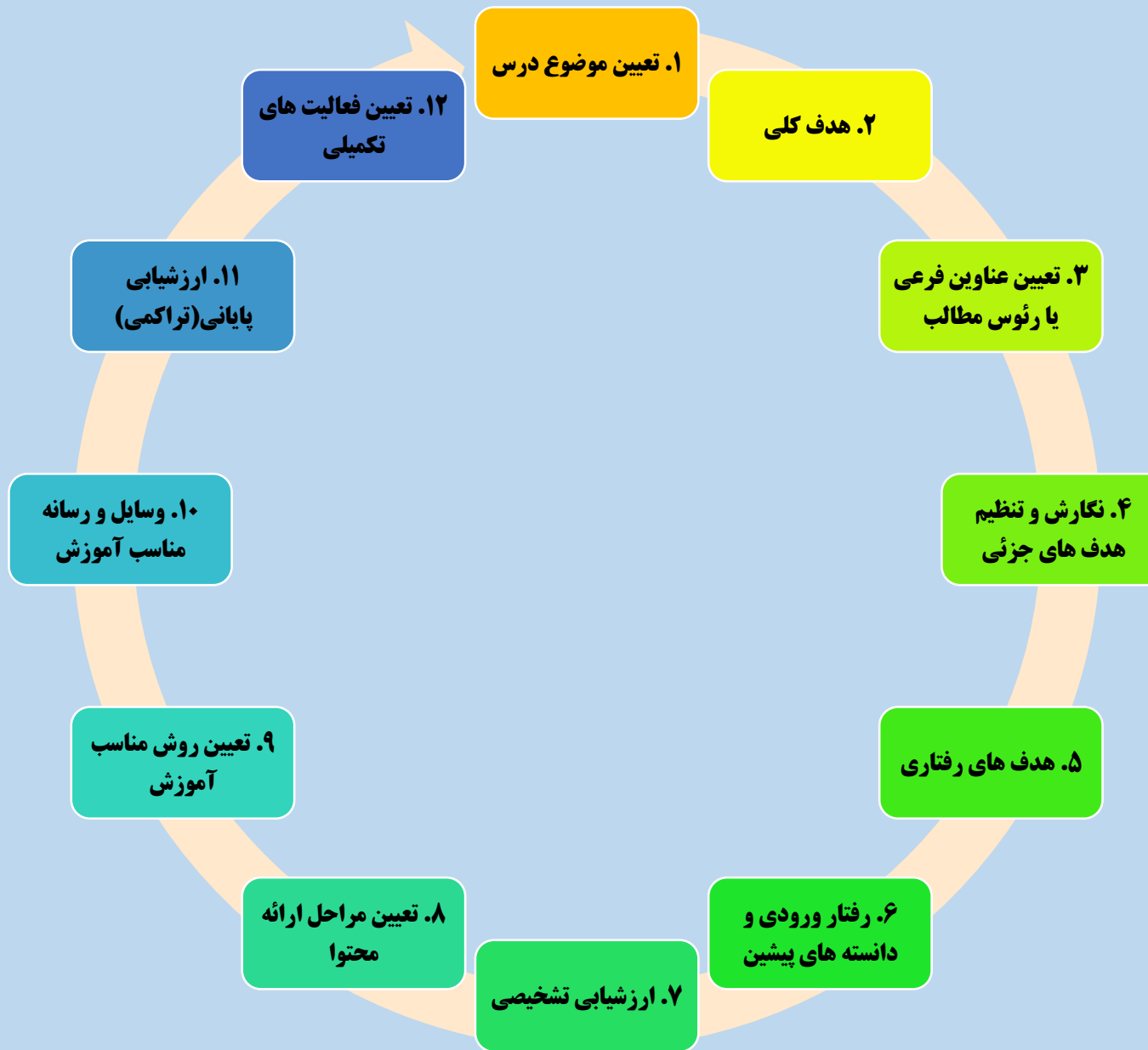
- شماره درس، تاریخ و مدت جلسه مورد نظر

- عنوان دوره و پایه تحصیلی

- تعداد فرگیران

- منبع و شماره صفحات مورد نظر آن

مراحل تهیه و تنظیم طرح درس روزانه

۱- موضوع یا عنوان درس

- عنوان درس روزانه باید دقیق نوشته شود. حتی بهتر است عنوان به صورت سوالی نوشته شود. مثلاً به جای عنوان کلی "آزمی" بهتر است بنویسیم "چگونه میتوان آزمی را تشخیص داد و درمان کرد؟"
- البته عنوان جلسه را میتوان عیناً همانطور که در برنامه درسی دوره آمده نیز نوشت.

۱. تعیین موضوع درس

۲. هدف کلی

۳. تعیین عناوین فرعی
یا رؤوس مطالب

۲- تعیین هدف کلی درس

- تحقق اهداف کلی جلسات باید موجب تحقق هدف کلی دوره آموزشی شود.
- نوشتن هدف کلی یک جلسه درس، همانند نوشتن هدف کلی دوره بوده و از افعال کلی استفاده میشود.

مثلاً:

هدف کلی دوره: آشنایی دانشجویان با سیستم اسکلتی عضلانی اندامها

هدف کلی یک جلسه: آشنایی با جا گذاری، سطوح، کناره ها، زوایا و زوائد استخوان اسکاپولا

۱. تعیین موضوع درس

۲. هدف کلی

۳. تعیین عناوین فرعی
یا رؤس مطالب

۳- تعیین و نگارش عناوین فرعی یا رئوس مطالب

- پس از نوشتن هدف کلی، باید عناوین فرعی موضوع درس مشخص شود.
- ترتیب و توالی مناسب عناوین فرعی همواره باید مورد توجه قرار گیرد.
- عناوین فرعی خوب و مرتب نوشته شده، بهترین راهنمای نگارش هدف های جزئی هستند.

۱. تعیین موضوع درس

۲. هدف کلی

۳. تعیین عناوین فرعی
یا رئوس مطالب

۴- نگارش و تنظیم هدف های جزئی

- برای هر عنوان فرعی یک هدف جزئی نوشته می شود.
- ماهیت اهداف جزئی همانند هدف کلی است اما ریزتر و جزئی تر نوشته می شوند.
- همچنان نیاز نیست که از افعال دقیق رفتاری استفاده کنید.

۱. تعیین موضوع درس

۲. هدف کلی

۳. تعیین عناوین فرعی
یا رؤوس مطالب

۴. نگارش و تنظیم
هدف های جزئی

۵- نگارش هدف های رفتاری

- هدف های جزئی را تبدیل به هدف های رفتاری کنید و بکوشید برای هر هدف جزئی چندین هدف رفتاری بنویسید.

- هرچه هدف های رفتاری بیشتر باشند، تجارب یادگیری بیشتر و تحقق اهداف جزئی و کلی مطمئن تر خواهد بود.

- برای نوشتن اهداف رفتاری میتوانید از فایل آموزشی "نحوه نوشتن اهداف رفتاری" که در سایت EDO دانشکده پزشکی اصفهان در قسمت محتوای آموزشی قرار دارد استفاده نمایید.

<https://med.mui.ac.ir/node/8146>

۱. تعیین موضوع درس

۲. هدف کلی

۳. تعیین عناوین فرعی
یا رئوس مطالب

۴. نگارش و تنظیم
هدف های جزئی

۵. هدف های رفتاری

۶- تعیین رفتار ورودی و دانسته های پیشین

- رفتار ورودی فراگیران یا همان پیش نیاز فعالیت های آموزشی جلسه مورد نظر را مشخص کنید.

- آموخته های قبلی یادگیرنده که برای یادگیری مطالب جلسه مورد نظر، پیش نیاز محسوب می شود و همچنین کلیه تجارب مثبت و منفی حاصل از آموخته های قبلی او که بر یادگیری مطلب تازه موثرند، رفتارهای ورودی فراگیر خوانده می شوند.

- رفتارهای ورودی، الزاما مطالب درس قبل نمی باشد.

۱. تعیین موضوع درس

۲. هدف کلی

۳. تعیین عناوین فرعی
یا رئوس مطالب

۴. نگارش و تنظیم
هدف های جزئی

۵. هدف های رفتاری

۶. رفتار ورودی و
دانسته های پیشین

۷- ارزشیابی تشخیصی

- سنجش و بررسی رفتارهای ورودی فراگیران را ارزشیابی تشخیصی می‌گویند.

- نحوه انجام ارزشیابی تشخیصی براس جلسه مورد نظر را مشخص کنید و در صورت نیاز چند سوال برای ارزشیابی تشخیصی آماده کنید.

۱. تعیین موضوع درس

۲. هدف کلی

۳. تعیین عناوین فرعی
یا رئوس مطالب

۴. نگارش و تنظیم
هدف های جزئی

۵. هدف های رفتاری

۶. رفتار ورودی و
دانسته های پیشین

۷. ارزشیابی تشخیصی

۸- تعیین مراحل ارائه محتوا

• **مراحل** که قرار است در کلاس طی کنید را مشخص نمایید. این مراحل **مثلا** ممکن است به صورت زیر تعیین شوند:

✓ **آمادگی و جلب توجه فراگیران** (حضور و غیاب، بیان داستان و حکایت، استفاده از یخ شکن و...)

✓ **معرفی و بیان هدف های آموزشی جلسه**

✓ **ارائه محتوا**

✓ **خلاصه کردن و نتیجه گیری**

• **بهرتر** است مدت زمانی که به هر کدام از بخش های بالا اختصاص می دهید را نیز مشخص کنید. با اینکار مدیریت کلاس برای شما آسانتر می گردد.

۱. تعیین موضوع درس

۲. هدف کلی

۳. تعیین عناوین فرعی یا رؤوس مطالب

۴. نگارش و تنظیم هدف های جزئی

۵. هدف های رفتاری

۶. رفتار ورودی و دانسته های پیشین

۷. ارزشیابی تشخیصی

۸. تعیین مراحل ارائه محتوا

۹- تعیین روش مناسب آموزش

۱. تعیین موضوع درس

۲. هدف کلی

۳. تعیین عناوین فرعی
یا رئوس مطالب

۴. نگارش و تنظیم
هدف های جزئی

۵. هدف های رفتاری

۶. رفتار ورودی و
دانسته های پیشین

۷. ارزشیابی تشخیصی

۸. تعیین مراحل ارائه
محتوا

۹. تعیین روش مناسب
آموزش

- در فرایند آموزش تنها از یک روش استفاده نمی شود. سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ، آموزش در گروه های کوچک، ایفای نقش و روش های مختلفی هستند که از یک یا چند تای آن میتوان در یک جلسه درس استفاده نمود.

- در زمان نوشتن طرح درس در ستون روش تدریس باید با توجه به هدف های آموزش و فعالیت های ذکر شده در ارائه محتوا، مناسب ترین روش یا روش ها را برای اجرا پیش بینی کنید.

۱۰- وسایل و رسانه مناسب آموزش

- با توجه به شرایط و امکانات، فضای آموزشی، هدف ها و روش های تدریسی که انتخاب نموده اید، مناسب ترین وسایل و رسانه های آموزشی را انتخاب کنید و در ستون وسایل آموزشی یادداشت کنید.

- ابتدا به وسایلی اشاره کنید که بیشتر استفاده می کنید. اما خود را به استفاده از یک یا چند وسیله خاص محدود نکنید. مثلاً ۴ وسیله را نام ببرید و چند نقطه بگذارید یعنی ممکن است در هنگام تدریس از وسایل دیگری هم استفاده کنید (وایت برد، ویدئو پروژکتور، تلویزیون، ضبط صوت و...).

۱. تعیین موضوع درس

۲. هدف کلی

۳. تعیین عناوین فرعی
یا رئوس مطالب

۴. نگارش و تنظیم
هدف های جزئی

۵. هدف های رفتاری

۶. رفتار ورودی و
دانسته های پیشین

۷. ارزشیابی تشخیصی

۸. تعیین مراحل ارائه
محتوا

۹. تعیین روش مناسب
آموزش

۱۰. وسایل و رسانه
مناسب آموزش

۱۱- ارزشیابی پایانی

- سنجش میزان دستیابی به هدف های رفتاری در پایان تدریس را ارزشیابی پایانی می گویند.

- در واقع با اجرای ارزشیابی پایانی متوجه می شوید تا چه اندازه در تدریس خود موفق بوده اید.

- در طرح درس خود دقیقاً بنویسید در پایان کلاس از دانشجویان انتظار دارید چه سوالاتی را پاسخ دهند. این سوالات را با استفاده از هدف های رفتاری بنویسید.

۱. تعیین موضوع درس

۲. هدف کلی

۳. تعیین عناوین فرعی
یا رئوس مطالب

۴. نگارش و تنظیم
هدف های جزئی

۵. هدف های رفتاری

۶. رفتار ورودی و
دانسته های پیشین

۷. ارزشیابی تشخیصی

۸. تعیین مراحل ارائه
محتوا

۹. تعیین روش مناسب
آموزش

۱۰. وسایل و رسانه
مناسب آموزش

۱۱. ارزشیابی
پایانی (تراکمی)

نکته:

- ارزشیابی پایانی کلاس را میتوانید بصورت کتبی یا شفاهی برنامه ریزی کنید.
- در اجرای ارزشیابی پایانی بهتر است ابتدا دانشجویان را وادار به پرسیدن کنید. مثلا از آنها بخواهید هر کدام یک سوال روی کاغذ بنویسند. سوالات را جمع کنید و به تعدادی از آنها پاسخ دهید.
- در روش دیگر میتوانید از آنها بخواهید پاسخ این سوالات را روی برگه بنویسند:
 - ❖ مهمترین مطلبی که امروز یاد گرفتید چه بود؟
 - ❖ دو سوال مهمی که برای شما بی جواب مانده است کدام است؟
 - ❖ درباره کدام بخش از درس امروز می خواهید بیشتر بدانید؟

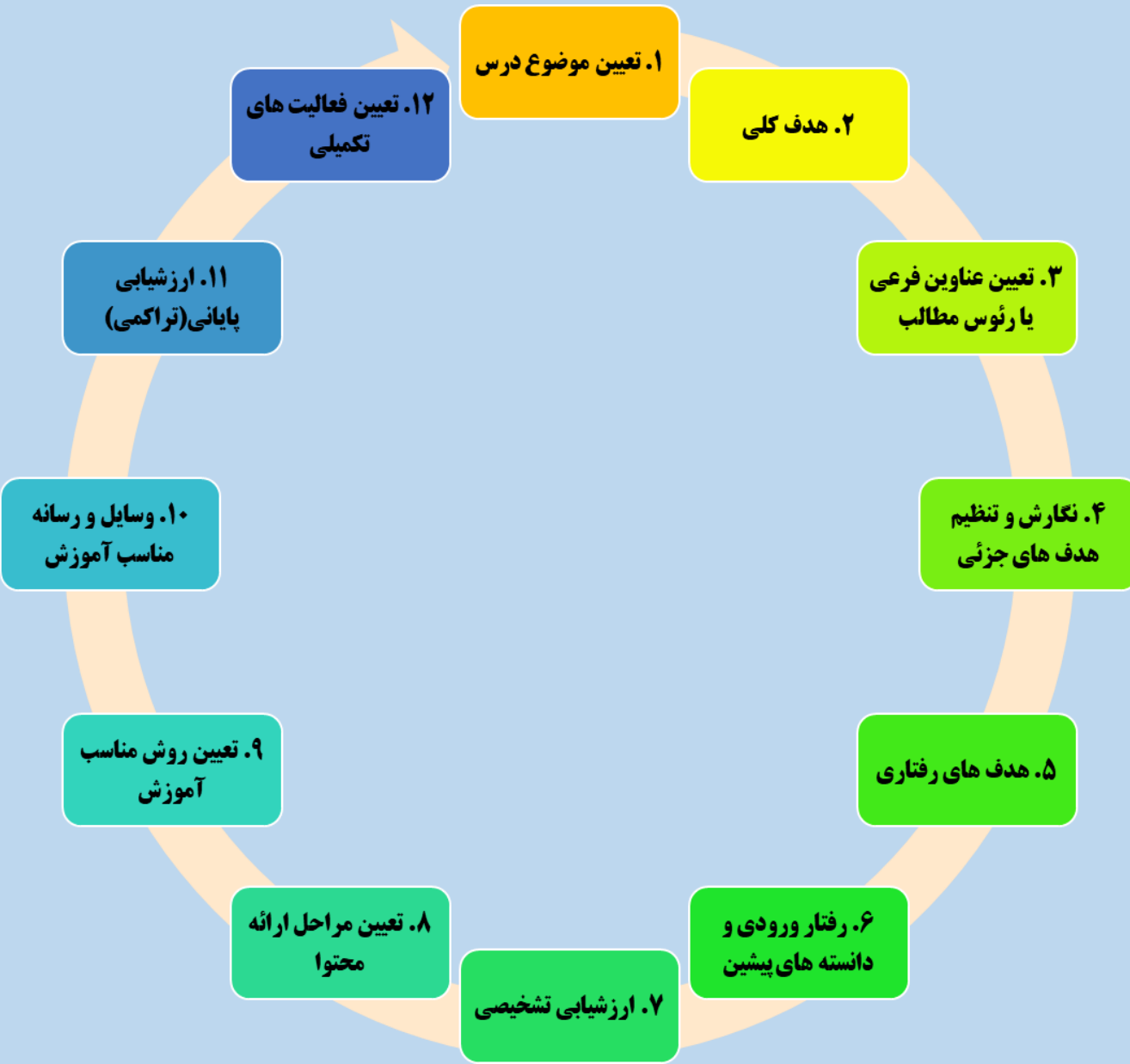
۱۲- تعیین فعالیت های تکمیلی

- برای تقویت مطالب آموخته شده در کلاس و فهم ارتباط آن با زندگی واقعی و حل مشکل، فعالیت هایی را برای خارج کلاس پیش بینی کنید.

- برای خودتان و دانشجو دقیقا مشخص کنید که فایده این تکلیف چیست.

- تکالیفی طراحی کنید که بتوانید در موعد مقرر آنها را به طور دقیق بررسی نمایید.

- تکالیف میتواند فردی یا گروهی باشد.

نمونه فرم طرح درس روزانه

- نمونه فرم طرح درس روزانه در سایت EDC دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، واحد برنامه ریزی درسی، قسمت آئین نامه ها و فرم ها وجود دارد.

مطالعه بیشتر:

- کتاب مهارت های آموزشی و پرورشی، جلد اول روش ها و فنون تدریس، دکتر حسن شعبانی
- کتاب راهنمای تدریس، الگوها روش ها و مهارتهای تدریس، سید حشمت اله مرتضوی زاده

پایان